

září 2024

Zpr@vodaj ČSSZ

ONZP vs. lékaři posudkové služby, str. 1 • Stále hledáme nové kolegy, str. 3

Kdo je to odborný nelékařský zdravotnický pracovník?

Přes rok mohou pro účely sociálního zabezpečení vypracovávat posudky nejen lékaři, ale i odborní nelékařští zdravotničtí pracovníci (ONZP). Začali jako zaměstnanci OSSZ a ČSSZ, od roku 2024 jsou společně s lékaři zaměstnanci Institutu posuzování zdravotního stavu (IPZS). Jejich práce je pestrá, zodpovědná a založena na jejich medicínských znalostech a zkušenostech. V aktuálním čísle Zpr@vodaje se podíváme, odkud se ONZP nejčastěji berou, kde se s nimi můžete setkat a co vše je náplní jejich práce.

Co vlastně takový ONZP dělá?

Již jsme to načali v úvodu. Odborný nelékařský zdravotnický pracovník (ONZP) posuzuje dlouhodobé poruchy zdraví klientů, kteří si podají žádost o nějakou dávku či výhodu sociálního zabezpečení. ONZP vypracovávají posudky hlavně pro účely žádosti o příspěvek na péči, o průkaz osoby zdravotně postižené a o příspěvek na zvláštní pomůcky pro zdravotně postižené osoby. Mohou sice posuzovat také invaliditu, ale jejich doménou je posuzování zdravotního stavu pro tzv. nepojistnou agendu, která činí nadpoloviční většinu posudků vypracovaných Institutem.

i Pozice ONZP byla zavedena změnou legislativy od 1. 1. 2023.

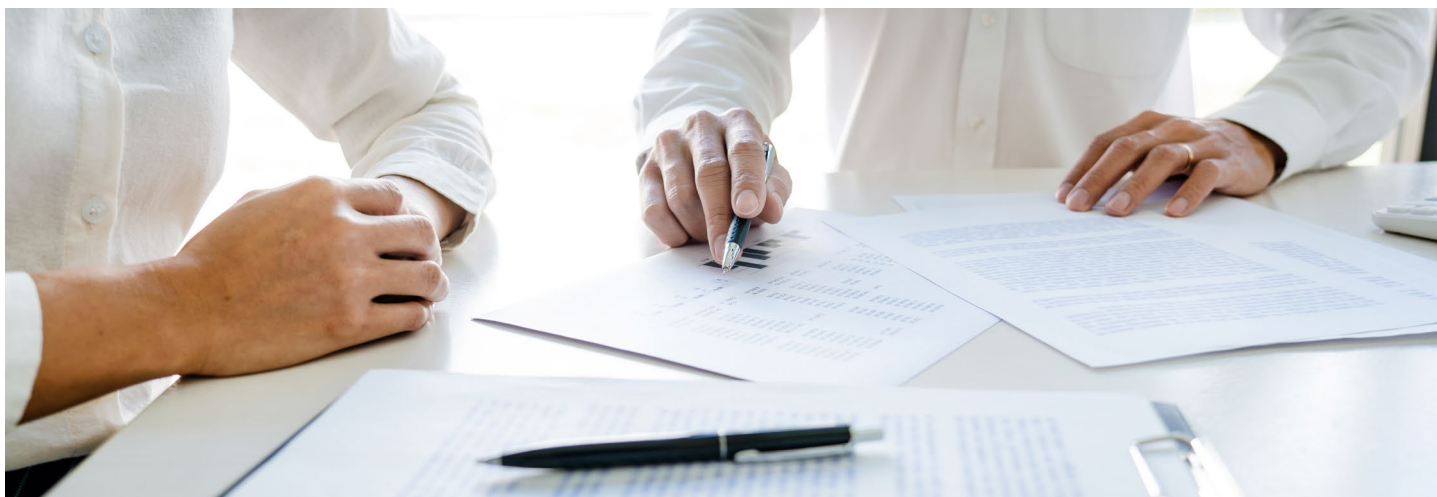
Pozice ONZP byla zavedena změnou legislativy od 1. 1. 2023, která současně taxativně určila odbornou způsobilost pro výkon práce ONZP potřebnou. Jedná se o všeobecné sestry, dětské sestry, porodní asistentky, záchranáře, fyzioterapeuty,

ergoterapeuty, zdravotně-sociální pracovníky. „Za dobu jeden a půl roku působení mohu konstatovat, že ONZP jsou významnou pomocí pro posudkovou službu, kde částečně pomáhají zmírnit následky stálého nedostatku posudkových lékařů a to při vypracování posudků pro nepojistnou agendu,“ říká MUDr. Ludmila Šulcová Hejnalová, ředitelka odboru metodiky a vzdělávání lékařské posudkové služby (LPS), spadající pod Institut posuzování zdravotního stavu (IPZS).

Rozdíly využitelnosti ONZP a posudkových lékařů v IPZS

Mezi ONZP a posudkové lékaře je rozdělována práce vyžadující vypracovat posudky pro účely sociálního zabezpečení. Posudky pro účely nemocenského pojištění ONZP ze zákona vyhotovit nemůže, pro účely důchodového pojištění by mohl, ale prakticky k tomu nedochází. Je to věcí metodiky a také proto, že

pokračování na straně 2...

... pokračování ze strany 1

posudků pro nepojistnou agendu je více.

Spolupráce ONZP a lékařů je nezbytná. ONZP může posudky vypracovat, ale jejich platnost je dána až schválením a podpisem lékaře IPZS.

„V současné době lze hodnotit spolupráci posudkových lékařů a ONZP jako profesionální, efektivní a oboustranně prospěšnou. Cílem spolupráce je úplný a přesvědčivý posudek, který je podkladem pro rozhodnutí správního orgánu, v nepojistné agendě pobočky ÚP ČR,“ upřesňuje ředitelka Šulcová Hejnalová.

i „V současné době lze hodnotit spolupráci posudkových lékařů a ONZP jako profesionální, efektivní a oboustranně prospěšnou.“

Práce ONZP je rozmanitá a spojená s velkou mírou samostatnosti. Vypracovat přesvědčivý a srozumitelný posudek je činnost náročná odborně i úřednický, která vyžaduje dobré znalosti napříč všemi odbornostmi zdravotnictví. ONZP mají možnost plně využívat své zkušenosti a znalosti, které nabyli ve zdravotnictví, kde původně pracovali s pacienty a kolegy. Proti práci ve zdravotnictví má práce ONZP svá specifika, doplňuje Šulcová Hejnalová: „Pro ONZP je zprvu poměrně náročný proces přechodu z aktivního výkonu

nelékařského povolání ve zdravotnictví na práci administrativní. Nejnáročnější je orientace ve zdravotnické dokumentaci, zejména pak vyhodnocování zde uvedených lékařských zjištění (zdravotní stav se vyšetřením zjišťuje) ve vztahu k legislativě, tedy typu žádosti. ONZP pracují stejně jako lékaři IPZS se zprávami a nálezy lékařů praktických i odborných, s propouštěcími zprávami z hospitalizací, zprávami klinických psychologů, ale také se zápisy ze sociálních šetření a dalšími podklady, které klient sám dokládá.“

Klíčové vlastnosti

Vykonávat práci ONZP není jednoduché. Je třeba být psychicky odolný, pracovitý, svědomitý, mít široký medicínský přehled a být schopen samostatné odborné činnosti.

Logickým předpokladem pro práci ONZP je určitá využitelná zkušenost ze zdravotnictví, která musí zahrnovat práci se zdravotnickou dokumentací. ONZP musí ze zdravotnické dokumentace vytěžit objektivní nález a odlišit ho od subjektivních stesků.

Celoživotní vzdělávání

ONZP se musí stejně tak jako lékaři celoživotně vzdělávat, tj. prohlubovat své znalosti, což zahajuje rozšířením vzdělání. „Hlavním kurzem pro jejich vzdělání v oboru a získání odborné způsobilosti je Certifikovaný kurz pro ONZP, který pořádá ČSSZ jako nositel akreditace pro výuku v tomto kurzu. Certifikovaný kurz pro ONZP je dvoutýdenní prezenční kurz,

který má předepsanou formu, objem přednášek teoretických i objem praktické části. Končí vypracováním 40 vzorových posudků a závěrečným testem, který má prokázat nabyté vědomosti. Pokud závěrečný test ONZP složí úspěšně a také splní jeho praktickou část, je kurz považován za absolvovaný. Takto vzdělaný ONZP dostane certifikát o nabytí nové odborné způsobilosti, způsobilosti pro výkon povolání ONZP,“ přibližuje náležitosti certifikovaného kurzu ředitelka Šulcová Hejnalová. Lhůtu pro splnění kurzu určuje zákon a je stanovena na maximálně dva roky od nástupu do zaměstnání na pozici ONZP. V případě jeho nesplnění do dvou let by pracovní smlouva byla ukončena. „Do současné doby proběhly již dva Certifikované kurzy pro ONZP,“ doplňuje ředitelka.

Osvěta pro budoucí odborné pracovníky IPZS je nutná již od středních i vyšších odborných a vysokých škol.

Vzdělávání zaměstnanců IPZS v oboru posudkové lékařství i v oborech jiných je umožňováno lékařům IPZS i ONZP nejen cestou seminářů metodiky IPZS a ČSSZ, ale i např. v Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví (IPVZ).

Zástupci IPZS naopak aktivně přednášejí jiným zdravotnickým

pokračování na straně 3...

... pokračování ze strany 2

Absolventi prvního kurzu ONZP v roce 2023.

oborům. Reakce lékařů ve zdravotnictví jsou někdy překvapivé, jak přibližuje ředitelka Šulcová Hejnalová: „Setkávám se i s údivem svých odborných kolegů, pokud je seznámím s tím, co vše má na starosti posudkový lékař, protože to oni jako odborní specialisté ani netuší.“

Je naprosto nezbytné pokračování v osvětě zdravotnictví, ale optimální by bylo začít s informací o principech posuzování pro účely sociálního zabezpečení již na lékařských i zdravotnických fakultách, ale také na středních a vyšších odborných školách vychovávajících profese vhodné pro výkon povolání ONZP.“

Stále hledáme nové pracovníky

ONZP je stále relativně nová pozice, ale není pro zdravotníky neznámá. Zdravotníci s nelékařským vzděláním, kteří se nebojí administrativní práce a láká je pracovat samostatně, může být práce ONZP prací atraktivní, a to i finančně. Statistiky věkového složení ONZP jsou přívětivé: „Věkový průměr všech lékařů (i ve zdravotnictví) je poměrně vysoký, u lékařů LPS je ještě vyšší a máme jich setrvalě výrazný nedostatek. Zatím to však bez lékařů v IPZS nejde a jistě to nepůjde ještě roky. ONZP pomohou chybějící lékaře dílem saturovat.“

Často poptávané jsou také pozice

referentů LPS jako státních zaměstnanců IPZS. Je to práce úřednická, ale záleží na ní výkonnost celého IPZS. Od referenta LPS IPZS požadujeme flexibilitu, preciznost a odpovědnost, spolupráci s lékaři i s ONZP. Jedná se o velmi důležitou práci před a po vypracování posudku lékařem či ONZP.

Klienti čekají na rozhodnutí, která nelze vydat bez posudků IPZS. Jsme si toho vědomi a my všichni z IPZS vyvíjíme velké úsilí jak ve vlastní práci, tak při náboru nových kolegů.

Sledujte naše [kariérní stránky](#), kde se o nových pozicích a jejich podmínkách dozvíte více. ■

Všechna reprodukční práva jsou vyhrazena. Jakékoliv šíření a kopírování online Zpr@vodaje ČSSZ bez výslovného svolení ČSSZ není povoleno. Obrátit se můžete na redakce@cssz.cz. Děkujeme za pochopení.